

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Turško cesarstvo razpada.

Mahomedanski Turki bili so svoje dni za Kristjane strahovita šiba božja. Azija, Afrika in Evropa so nemilo čutile njene udarce. Največ smo trpeli Avstrijanci, zlasti pa Slavjani na jugu. Slavjanske Bolgare so potepali, Srbsko cesarstvo razdajali, Bosnijske poturčili, Dalmacijo, Hrvatsko in Slavonijo in naše slovenske kraje so grozovito plenili in pokončevali. Dunaj so dvakrat oblegli. Neizmerno veliko tisoč ljudi so nam pobili, še več pa v strašno sužanstvo seboj odgnali.

Sedaj je temu že dolgo konec in Turčija je blizu razpada. Dežela za deželo se njim izneveri, narod za narodom se njim izviije. Egipta nimajo več, Romunsko, Greško in Srbsko je odpadlo. Polagoma bodo še ostali narodi otrsli turški jarem.

Uzrokov je mnogo. Poglavitni pa je ta, da niso hoteli sprejeti prave, krščanske vere. Tega sicer naši liberalci ne verujejo, pa je vendar tako. Kajti brez krščanstva pogrešajo tudi krščansko, t. j. pravo omiko in napredek. Turk je ostal pri svoji mahomedanski veri in je zato nesposoben za pravo omiko. Ostal je, kar je bil: azijsk sirovež in ajd. Stara moč mu je izginila, nove si pa pripraviti ne more. Zato hira na duši in na telesu.

Sicer Turki še imajo veliko sveta. Njihov sultan še sedaj stoluje v slavnem Carigradu. Sveta mesta Jeruzalem, Nazaret in Betlehem so v njegovi oblasti. V Evropi posedajo 9370 milij, v Aziji pa 31.600 milij zemlje. Poslednji čas so se njih usmilili celo evropski liberalci in so njim hotli na noge pomagati zoper krščanske Slavjane. Zato so njim pomagali staviti šole in kosarne po liberalni šegi. Ponujali so njim vsakovrstnih učiteljev, omislili tiskarnice, novine, teatrove, postav itd. Pa vse nič ne pomaga. Turk se dobrega ni poprijel, pač pa še mnogo hudega se naučil, česar poprej ni poznal na primer: strahovite dolgeve delati. Tega se je Turk najbolj naučil in je sedaj popoln — zadolžen. Letos v spomladi je turški sultan angleškim kapitalistom za-

stavil vse cesarske dače, t. j. v dačnih rečeh so Evropei Turka v njegovi lastni deželi že — odstavili.

Razum tega pa še turško cesarstvo napada nesreča za nesrečo: zlasti slabe letine, kuge, draginja in glad. V mali Aziji je laui više 1 milijon ljudi gladu pomrlo. Skoro vsa živina je ondi padla. Mesta in vasi so prazne.

Naposled pa število pravih Turkov neznano hitro pojema. Nekaj zavoljo mahomedanskega mnogoženstva; večidel pa zato, ker kot grdi ajdi veliko tisoč otrok v vodo pomečejo, ali pri porodu zadušijo ali še poprej uničijo. Tako morajo priti na nič! Sedaj štejemo pravih Turkov ali Osmanov še komaj 1 milijon. Tem nasproti pa nahajamo 7½ milijona Slavjanov, namreč 6 milijonov Bolgarov 1½ milijona Srbov.

To ne more dolgo več tako obstati. Krščanska, slavjanska večina bo po malem gotovo prodrla in Turke iz Evrope potisnola. Kako in kedaj se to zgodi, to je še se ve da skrito. Ali očitno je, da mahomedanski polumesec bleedi in medli, krščanski križ se pa zopet dviguje.

Celih 921 let se je v cerkvi sv. Sofije v Carigradu molila učlovečena modrost božja: Jezus Kristus. Potem se je do sedaj že 422 let v njej častil Mahomed. Tedaj se bliža zopet čas, da se na slavno sv. Sofijo posadi slovito znamenje našega rešenja. To bo začetek boljše bodočnosti za naše jugoslovanske brate: Srbe in Bolgare. Svet bo pa dobil nov dokaz, da le krščanstvo narode propada varuje, poganstvo pa, bodi katerokoli, tudi najsilnejše s časom pokoplje.

Cerkvene zadeve.

Milostljivi naš knez in škof bodo 29. maja za novo cerkvo v Frauheimu slovesno vlagali temeljni kamen. Ob enem bo nagovor in darovanje za zidanje cerkve. Vsi prijatelji in podporniki nove Frauheimske cerkve so uljudno povabljeni.

Preganjanje sv. Cerkve na Pruskem je sedaj prišlo do popolnega zatiranja samostanov ali

kloštrov. Sin božji je dal 3 svete za popolno krščansko življenje. V tej reči Jezusa nasledovati bo na Pruskem prepovedano. Uničili bodo 914 svetišč in iztirali 8795 redovnikov in redovnic. Le usmilene sestre in nekoliko šolskih sester še hočejo 4 leti trpeti! Potem morajo tudi te iz dežele.

Misijonar č. o. Valjavec po vsej slovenski zemlji poznan pridigar je v Celovcu imel majnikove pridege pa je 9. t. m. nagle smrti umrl. R. I. P.

Od 1. maja naprej ne dobi noben škof, noben duhovnik na Pruskem svoje plače več, ako ne zataji svoje vesti in se ne podvrže krivoverskim preganjevalcem. Vsak bo kaznovan, kateri bo mešnika z denarji ali z obleko ali s živežem podpiral ali zanj pobiral. Prus hoče, naj mešnik ali vest proda in Boga, kakor Judež ali pa gladu umerje. Tako je delal le rimski Dioklecijan ali pa Julijan odpadnik.

Za konkurzni izpit sta se oglasila samo 2, namreč: č. gg. Jan. Sparhakl, provizor pri sv. Ožbald in Jan. Nep. Kunej, kaplan v Slovenski Bistrici.

Razlaga sv. meše po častitem očetu Kohemu je poslovenjena izšla pri tiskarju Milicu v Ljubljani. Knjiga ima 490 strani in se je dala prestaviti in tiskati po želji in prizadevanju nekaterih čestilcev slovitega Kohema.

Šolskih sester ima naša škofija sedaj 25. Izmed teh je 21 v Mariboru, 4 pa so pri sv. Petru pod Mariborom; Slovenk je 15, Nemkinj pa 10.

Luteranska predrznost. Z nekaterimi katoliškimi Angleži je one dni prišel pred papeža tudi nek lutrovec. Pri delivanji papeževnega blagoslova so vsi poklekli razun lutrovec, ki je sv. Očeta drzno in zaničljivo meril. Papež stopijo pred njega rekoč: kaj, v lastno hišo me že hodite zasramovat? Moral je hitro iz sobane. Doma pa ga je že čakala kazen. Lord Paget, angleški poslanec v Rimu, pri katerem je otroke učil, ga je takoj zapodil, rekoč: „da se otroci pri njem nebi zamogli učiti dobrega obnašanja proti starim ljudem in uzvišenim osebam“.

Otok Malta, blizu laške dežele, je v oblasti Angležev. Prebivalci so večidel sami Lah. Pretečni mesene so dobili novega škofa. Angleški poveljnik ga je povabil na obed, kder je Pija IX. napil zdravico: „jaz pijem na zdravje Pija IX. velikega, izvrstnega moža, kateremu enakega na celem svetu najti ni. Akoravno oropan, je vendar najmočnejši vladar. Njegove besede veljajo celemu svetu. Tudi jaz sem bil pri njem, pa sem bil ves presunjen spoštovanja do vladarja in pastirja, ki je največji mož na zemlji“. Nazoči so se čudili take besede slišati iz ust anglikanskega krivoverca!

Gospodarske stvari.

Eparsette, ali turška detelja trpi 15—20. let; Sejati jo gre po sadunosnikih in za časa opuštenih

njivah. Kdor ve za njo, ali nje ima, je proščen, če je mogoče s ceno vred v „Slov. Gosp. naznati, da si nje prav obilno naročimo.“*)

Ivan Fric.

Kdaj in kako je menjava semena koristna in vspešna?

Skoraj vsi skušeni kmetovalci pripoznavajo korist in vspešnost pametne menjave s semenom. In vendar je korist menjave semenske le od raznih okolščin odvisna. Rastline, ki rastejo divje, se ne zarezajo po menjavi semena, in vendar se nikdar ne izrodijo, t. j. ostajajo vedno jednako dobre in lepe. To pa prihaja od tod, ker si te rastline le tam svoj stan vzamejo, kjer vse jim potrebne pogoje, katerih njihovo življenje zahteva, v obilni meri nahajajo. Podobno je z našimi pridelovanimi rastlinami v takih krajih, v katerih se taki sad pride luje, ki kot semensko blago daleč po svetu kot izvrstno okoli slovi, kakor postavimo ruski lan, proštijška rž, frankenšteinska pšenica in druge. Tam se leto za letom na ravno tistem polji pridelano zrnje seje, in vendar črez izrodek nimajo tožiti. To pa zaradi tega ne, ker polje, iz katerega se imenovano zrnje dobiva, vse one pogoje v sebi združuje, ktere do popolnega razvitja potrebuje, in ker vedno za čisto setev skrbijo. Tu v takih krajih semena menjati ni potrebno.

Drugače pa je, če kateri pridelani sadež s časom kako svojih kmetovalcu zaželenih lastnosti pozgubi. Tako postavim zgubi pšenica na barvi in teži, če se namesto na pravo pšenično zemljišče, v peščeno zemljo seje; lan daje v suhih legah manj ličja, kakor v vlažnih, krompir zopet v vlažnih legah in težki zemlji manj moknat pridelek od onega, ki je na suhem zrastle; oves na nižavah pridelan ima debele luščine in je lažjejši od onega na visokih njivah pridelanega. Da se pa tem pomanjkljivostim izognemo, se prava semenska menjava priporočuje. Včasih pa je tudi treba seme premenjati, če se mu je kako plevelno seme primešalo ali če se ga kaka bolezen prime, postavim rija pšenice. Tako pridelano seme se ne sme dalje sejati. Kder pa je treba seme premenjati, tedaj se prša, od kod naj se novo seme dobi? Odgovor je: vselej od tod, kjer se posamezno zrno najpopolnejše in najzdravejše razvija. To pa ni vselej najbogatejše in najrodovitnejše zemljišče, ker v taki zemlji dostikrat žito prebohotno raste, potem pa poleže in tako svojega zrnja popolnoma ne razvije. Pa tudi lahka in revna zemlja ne sme biti, od ktere seme za menjavo dobivamo, ker je zrno od takih zemljišč predobno in kal, ko začne gnati, v zrnu ne dobi toliko hrane, kolikor mu je za krepek razvitek potrebno. Misel, da je treba za močno zemljo seme iz lahke zemlje in naopak

*) Turška detelja je res izvrstna ali stori le na apnenih njivah. Pri g. Berdajsu v Mariboru se dobi semena funt po 40 kr. Vred.